

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.fjr@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av delbetänkandet Jakt och fiske i renbetesland, SOU 2023:46

Ert diarienummer LI 2023 / 03401

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar att lämna följande yttrande över delbetänkandet.

Sammanfattning

Det framgår tydligt av utredningen att förutsättningarna för rennäringen skiljer sig i Dalarna jämfört med övriga berörda län. Av denna anledning berörs Dalarna i nuläget inte av flera av kommitténs förslag. Länsstyrelsen har trots det valt att kortfattat kommentera kommitténs förslag med tanke på att kommittén finner det rimligt att Idre sameby, så långt det är möjligt, i upplåtelsehänseende behandlas på samma sätt som övriga samebyar.

Länsstyrelsen ser det som positivt att renmarkskommittén förtydligat det rådande rättsliga läget. Länsstyrelsen är positiv till flera av kommitténs förslag men menar samtidigt att det för ett par av förslagen inte är motiverat att så nära in på kommitténs slutbetänkande införa en tillfällig lagstiftning.

Länsstyrelsen vill betona att det är viktigt för acceptansen hos berörda (Idre sameby, övriga lokalbor och andra som nyttjar de aktuella markerna) att de förslag som kommittén avser att lämna när det gäller utökade rättigheter för Idre sameby motiveras utförligt och är väl avvägda.

Yttrande

Regeringskansliet har begärt att Länsstyrelsen ska yttra sig över delbetänkandet. Länsstyrelsen har valt att i sitt remissvar i huvudsak yttra sig över de konkreta förslag som Renmarkskommittén presenterar i delbetänkandet.

Nedan följer Länsstyrelsens synpunkter och kommentarer på förslagen.

15:3 Kommitténs överväganden

Länsstyrelsen delar kommitténs bedömning att staten tills vidare bör fortsätta upplåta jakt och fiske på statens mark i avvaktan på en permanent reglering av upplåtelsebestämmelserna i rennäringslagen.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till flera av de föreslagna författningsändringarna. Som framgår nedan menar dock Länsstyrelsen att det är för tidigt att gå vidare med vissa av kommitténs förslag till författningsändringar. Då dessa ändringar kan komma att gälla under lång tid behöver konsekvenserna av att genomföra dessa författningsändringar vara noggrant utredda.

15:4 Ett förtydligande av upplåtelseförbudet

I den mån Dalarna kommer att beröras av kommitténs förslag tillstyrker Länsstyrelsen det.

15:5 Förändringar i statens hantering

32 § rennäringslagen berör inte Dalarna. I Dalarna sker i stället upplåtelse på statens mark utifrån 30 § rennäringslagen. Begreppet avsevärd olägenhet förekommer dock även i 30 § rennäringslagen varför resonemangen delvis även bör kunna vara aktuella för Dalarna.

Länsstyrelsen välkomnar att kommittén vill förtydliga hur lagtextens lydelse "avsevärd olägenhet" ska tolkas. Det finns dock risk för att införandet av ett nytt begrepp riskerar att motverka förändringens syfte. Länsstyrelsen ställer sig därför tveksam till att införa begreppet ringa olägenhet i denna tillfälliga lagstiftning. Ska begreppet ringa olägenhet trots det införas bör motivtexten utvecklas ytterligare så att det tydligt framgår vad det nya begreppet innebär.

Det vore önskvärt med förtydliganden i motivtexterna kring hur bedömning av kumulativa effekter och betesro ska göras samt de underlag som samebyarna förväntas presentera.

För att få acceptans för Länsstyrelsens bedömningar kring olägenhet för renskötseln menar Länsstyrelsen att det är viktigt att samhället satsar på forskning och fältstudier kring olika former av störningar på renar. Det skulle innebära ett viktigt komplement till de underlag som samebyarna lämnar och därmed underlätta våra möjligheter att leva upp till vårt utredningsansvar enligt 23 § förvaltningslagen (2017:900).

Länsstyrelsen är positiv till förslaget om att berörda ärenden ska prövas i förvaltningsdomstol i stället för hos regeringen. Förändringen bör på sikt kunna innebära en tydligare vägledning för länsstyrelserna och därmed en mer enhetlig tillämpning av lagstiftningen. Noteras bör dock att upplåtelseerna på Naturvårdsverkets berörda marker i Dalarna idag inte kan överklagas till regeringen.

15:6 Lokala föreningar

Länsstyrelsen konstaterar att Dalarna för närvarande inte är berörd av detta förslag.

Många frågor som rör de aktuella markerna i Dalarna diskuteras inom Älvdalsdelegationen. Det är en samverkansgrupp där Länsstyrelsen och Älvdalens kommun regelbundet träffar representanter för kommunens medborgare, Idre sameby, företag och intresseorganisationer. Erfarenheterna från denna samverkansform är goda. Denna grupp fyller redan idag delvis den funktion som kommittén eftersträvar med sitt förslag. Med tanke på att det handlar om en tillfällig lagstiftning avstyrker Länsstyrelsen kommitténs förslag.

15:7 Hantering av delat vilt- och fiskevårdsansvar

I den mån Dalarna kommer att beröras av kommitténs förslag tillstyrker Länsstyrelsen dem. Länsstyrelsen bedömer att de föreslagna förändringarna ger goda förutsättningar att hantera ett delat vilt- och fiskevårdsansvar.

15:8 Samefonden

Länsstyrelsen delar kommitténs bedömning att fortsatt finansiering av samefonden behöver säkerställas.

Övriga synpunkter på betänkandet

Förutsättningarna för rennärningen och upplåtelser på statens mark skiljer sig i Dalarna jämfört med övriga berörda fjällän. Kommittén bedömer att för Idre sameby föreligger ingen ensamrätt till upplåtelser av småviltsjakt och fiske genom urminnes hävd. I stället begränsar sig jakt- och fiskerätten för Idre sameby till rovdjursjakt och husbehovsfiske, samt rätt för medlemmar i Idre sameby att jaga och fiska i områden där jakt och fiske inte sedan tidigare är upplåtet till andra. Detta får till följd att vissa generella skrivningar som kan uppfattas som att de gäller för alla fjällän trots det inte gäller för Dalarna. Några exempel:

- I sammanfattningen på sidan 38 står det att differentierad prissättning för personer med lokal anknytning tillämpas av länsstyrelserna idag. Det är inte något som Länsstyrelsen i Dalarnas län tillämpar när det gäller upplåtelser av jakt och fiske.
- Under rubriken 5.2 Småviltsjakt på sidan 180 står det att fjällänen använder sig av NatureIT för att administrera jaktutövningstillstånd. Det gäller inte Länsstyrelsen i Dalarnas län. Däremot använder Länsstyrelsen i Dalarnas län NatureIT för försäljning av fiskekort.
- Under rubriken 5.2.1 Länsstyrelsernas upplåtelser på sidan 181 nämns inte alls hur Länsstyrelsen i Dalarnas län upplåter jakten.
- Under rubriken 6.3.3 Särskilt om vilt- och fiskevård genom upplåtelsevillkor står följande: *"Till exempel gäller en bag limit med innebörden att högst åtta ripor och tre skogshöns av arterna tjäder och orre får fällas per dygn och jägare. Av länsstyrelsernas villkor följer även regler om maximalt jakttryck..."* Det gäller inte de upplåtelser för småviltjakt som Länsstyrelsen i Dalarnas län hanterar.

Länsstyrelsen uppskattar därför avsnittet "Särskilt om Idre sameby" på sidan 698. Det ska bli intressant att se vilka förslag kommittén kommer fram till för att Idre sameby, så långt det är möjligt, i

upplåtelsehänseende ska behandlas på samma sätt som övriga samebyar. Länsstyrelsen vill framhäva betydelsen av att sådana förslag utformas på ett sätt som så långt det är möjligt inte skapar polarisering mellan Idre samebys medlemmar och övriga lokalbor samt övriga som nyttjar de aktuella markerna. För att skapa förståelse är det även viktigt att kommittén tydligt och utförligt motiverar behovet av sådana förslag.

Ytterligare ett par kommentarer:

På sidan 522 finns följande skrivning:

”När det gäller den rätt som följer med regeringsbeslutet ska dock noteras att stora delar av marken undantas på grund av att den är upplåten till olika ortsbojaktlag genom avtal.”

Beteckningen ortsbojaktlag brukar vi inte använda på Länsstyrelsen i Dalarnas län. Det finns många ortsbor i många av jaktlagen men det finns även många som bor på annan ort.

På sidan 698 finns följande skrivning:

”I tillägg till de kungliga breven har Idre samebys medlemmar mer omfattande jakt- och fiskerättigheter enligt två regeringsbeslut från åren 1996 och 1998.”

Länsstyrelsen antar att det är regeringsbesluten från 1998 och 1999 som avses.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Höij med naturvårdshandläggare Andreas Gällerspång som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Björn Forsberg, tillförordnad avdelningschef Mikael Lundberg, enhetschef Anders Mogård samt jurist Lena Baggens medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.